

Verkenning COVID-19

Aanleiding

De consequenties van de Corona-epidemie zijn overal zichtbaar. Diverse organisaties zijn bezig om deze effecten in kaart te brengen. Zo modelleert het RIVM verschillende verspreidingsscenario's om de specifieke benodigde zorgcapaciteit beter in te kunnen schatten en heeft het CPB verschillende scenario's gepresenteerd die mogelijk economische effecten beschrijven. De vraag is wat deze epidemie betekent voor gezondheid en zorg (VGZ) in brede zin, nu en in de toekomst, en hoe we in de toekomst beter voorbereid zouden kunnen zijn op een dergelijke wereldwijde gebeurtenis. Dit zijn vragen die sterk raken aan studies die het RIVM uitvoert, bijvoorbeeld de Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV). In de VTV wordt een brede inschatting gemaakt van relevante maatschappelijke ontwikkelingen, hoe deze volksgezondheid en zorg kunnen beïnvloeden en wat handelingsopties zijn om hier (beter) op in te spelen. Deze vraagstellingen en methodiek kunnen behulpzaam zijn om verkenning van de effecten van COVID-19 voor de VGZ te doen.

Uitwerking

Centrale vragen relevant om te beantwoorden zijn:

- Wat zijn de belangrijkste drijvende krachten achter de uitbraak van de coronapandemie en hoe hebben zij de uitbraak beïnvloed?
- Wat zijn de verwachte directe en indirecte gevolgen van deze pandemie voor VGZ?
- Hoe kunnen we beter voorbereid zijn en beter anticiperen op mogelijke toekomstige epidemieën?

Drijvende krachten achter de corona-uitbraak

Om de drijvende krachten achter de uitbraak van de coronapandemie in kaart te brengen verkennen we diverse ontwikkelingen m.b.v. de zogenoemde DESTEP factoren (Demografie, Economie, Sociaal-cultureel, Technologie, Ecologie en Politiek-institutioneel). Deze ontwikkelingen spelen zowel op mondiale, Europese als nationale schaal. Hierbij spelen bijvoorbeeld toegenomen (internationale) mobiliteit, sterke onderlinge economische verbondenheid, de rol van instituties, klimaatveranderingen en ook gedrag een belangrijke rol.

Directe en indirecte gevolgen voor de Nederlandse volksgezondheid en zorg

Over de directe gevolgen van de corona-epidemie in Nederland en daarbuiten worden we dagelijks geïnformeerd met nieuwe vastgestelde besmettingen en het aantal mensen dat overleden is. Dit is echter nog niet het volledige beeld. Het ontbreekt aan VGZ-indicatoren die vaker gebruikt worden, zoals bijvoorbeeld de ziektelast gerelateerd aan COVID-19, die het beter mogelijk maakt corona in perspectief te plaatsen. Ook andere gezondheidsuitkomsten ontbreken, zoals de mentale gezondheid en het beter identificeren van kwetsbare groepen (bijvoorbeeld i.r.t. multimorbiditeit). Het gaat hierbij niet alleen om de huidige situatie, maar juist ook om te kijken wat er in de gevolgen zijn in de toekomst. Wat zijn de langere termijn impacts van deze crisis bijvoorbeeld op sociaaleconomische gezondheidsverschillen, de (houdbaarheid van de) zorguitgaven en de mentale gezondheid van de bevolking?. Ook de regionale spreiding zou een belangrijke facet kunnen zijn. Gezien de onzekerheid, zowel wat betreft de vraag hoe lang de epidemie aanhoudt, als ook wat betreft de mogelijk effecten, kunnen we hiervoor meerdere scenario's ontwikkelen.

Handelingsopties

Inzicht in de drijvende krachten van de huidige coronapandemie en de directe en indirecte gevolgen daarvan op de Nederlandse volksgezondheid en zorg, helpt bij het beantwoorden van de vraag hoe Nederland beter voorbereid kan zijn en beter kan anticiperen op mogelijke toekomstige uitbraken, of deze kan mitigeren (wel of geen verdichting van stedelijke gebieden). En waar zitten de bottlenecks in het gezondheidszorgsysteem en waar doen zich kwetsbaarheden voor die wellicht versterkt kunnen worden?

Internationale vergelijking

De internationale context coronacrisis is evident. Dit gaat dan zowel om de vergelijking van gezondheidsuitkomsten, zoals ziekteverloop en mortaliteitscijfers, als ook het leren van interventiestrategieën. Waarin waren andere landen beter of slechter dan Nederland.

Vervolg stappen

- In kaart brengen DESTEP factoren (aftappen van verschillende projecten zoals nationaal veiligheidsprofiel, VTV)
- Inschattingen maken van directe en indirecte effecten op VGZ, gebruikmakend van het VTV-model.